

SEBAHATTİN ÇELEBİ FRANKFURT

İsrail ile Hamas barış konusunda Amerikan Başkanı Trump'un baskısıyla anlaştı. Bu barış, bizlere bir dönem Filistin sokaklarının en büyük ikonu olan Yaser Arafat'ı hatırlattı. Şimon Peres ile barış anlaşması yapan ve sırf bu yüzden Nobel Barış Ödülünü alan Yaser Arafat'ı…

Başında kefiyesi, belinde tabancasıyla dünyayı dolaştı. Sonra takım elbise giydi ve Nobel Barış Ödülü aldı. Yaser Arafat her zaman yeni rollerle sahneye çıkan bir adamdı: Müslüman Kardeşler üyesiler mensubu, Mısır ordusunda subay, müteahhit, gerilla lideri, diplomat... Dönüşüm ve sürprizlerle dolu bir hayat. Ve son kimliği, ölümünden dokuz yıl sonra ortaya çıktı: **Cinayet kurbanı.**

2013'te Lozan'dan gelen rapor dünyayı sarstı. Alanlarının en iyileri arasında sayılan İsviçreli uzmanlar, Arafat'ın kişisel eşyalarında ve cesedinin kalıntılarında zehir bulmuşlardı. Polonyum-210 - aynı Rus muhalif Alexander Litvinenko'yu öldüren radyoaktif madde. Filistin'in tartışmalı lideri, son nefesinde bile gizem ve komplo teorilerinin baş aktörü olacaktı. Ama bu sona nasıl gelindi? Kim öldürmek istedi bu adamı? Ve neden?

Mülteci Çocuğundan Devrimci Lidere

1929'da dünyaya geldi - bazıları Kahire der, bazıları Gazze. Ama doğum yeri hiç önemli değildi; çünkü o, asıl kimliğini mülteci olarak kazandı. 1948'de Filistin paramparça olduğunda, milyonlar gibi o da yerinden edildi. Bu travma onu şekillendirdi, öfkelendirdi, harekete geçirdi.

Gençliğinde Müslüman Kardeşler'e katıldı, Mısır ordusunda kısa süre görev yaptı, sonra Kuveyt'e gitti ve inşaat müteahhidi oldu. Parayı sevmeyi öğrendi - ileride çok işine yarayacaktı bu.

1959'da El-Fetih'i kurdu. Adı açıktı: Filistin'in Kurtuluşu Hareketi. Ama bu sadece politik bir örgüt değildi; silahlı mücadeleye, fedai eylemlerine, gerilla savaşına inanan bir hareketti. Arafat, İsrail'e karşı savaşın generaliydi.

Kan ve Terör: Karanlık Yıllar

1960'ların sonu ve 1970'ler, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün en kanlı dönemiydi. 1972 Münih Olimpiyatları'nda Kara Eylül militanları 11 İsrailli sporcuyu rehin aldı ve öldürdü. Arafat doğrudan emretti mi? Belirsiz. Ama FKÖ'nün başındaydı ve sorumluluğu paylaşıyordu.

Uçak kaçırmalar, havaalanı saldırıları, sivil hedeflere bombalar... 1973'te Hartum'da üç diplomatın öldürülmesi... 1974'te Ma'alot okuluna yapılan baskında çoğu çocuk olmak üzere 25 kişinin ölümü...

1978'de Tel Aviv sahilindeki Coastal Road katliamında 13 çocuk toplam 38 İsrailli sivilin hayatını kaybetmesi...

Arafat bunları *"Kurtuluş Savaşı"* diye adlandırdı. Dünya *"Terörizm"* dedi.

Sürgünler ve Savaşlar

1969'da Yaser Arafat FKÖ'nün başına geçtiğinde, örgütün Ürdün'deki askeri gücü 40 bin kişiye ulaşmıştı. Amman'da, İrbid'de, Zarka'da kendi eğitim kampları, kendi silah depoları, kendi yolları vardı. George Habash'ın liderliğindeki Filistin Halk Kurtuluş Cephesi gibi radikal gruplar, Haşimi Krallığı'nın devrilmesi gerektiğini açıkça söylüyordu. Ürdünlü generaller Kral Hüseyin'e baskı yapıyordu: *"Ya onları durdurun ya da biz durduralım!"*

1970 yılının sıcak eylül günlerinde Amman'ın sokaklarında tuhaf bir iktidar vardı. Ürdün Kralı Hüseyin bin Talal hâlâ tahtında oturuyordu, ama ülkesinin kontrolünü kaybetmişti. Sokakları gerçekte Filistinli fedailer yönetiyordu. Ellerinde Kalaşnikofları, göğüslerinde kefiyyeleriyle şehrin her köşesine barikatlar kurmuş, vergi topluyor, kendi mahkemelerini kuruyor, hatta Ürdünlü polislerle alay ediyorlardı. Amman artık Kral Hüseyin'in değil, Yaser Arafat'ın başkentiydi.

1970'te Ürdün'den kovuldu, *"Kara Eylül"*de Kral Hüseyin'in ordusu binlerce Filistinliyi katletti. Lübnan'a kaçtı. 1982'de İsrail Lübnan'ı işgal edince, Tunus'a sürgüne gönderildi.

Sürgündeki yıllar Arafat'ı değiştirdi. Artık silahla kazanamayacağını anlamıştı. Yeni bir yol bulması gerekiyordu.

Dönüşüm: Tabancadan Diplomasiye

1988'de şaşırtıcı hamle: FKÖ, Filistin Devletini ilan etti ve İsrail'i tanıyabileceğini ima etti. 1993'te Oslo Anlaşmaları dünyayı şoke etti. Beyaz Saray bahçesinde, Başkan Clinton'ın önünde, Arafat ve İsrail Başbakanı Yitzhak Rabin el sıkıştı. Terörün mimarı, barış inşa edenle tokalaşıyordu.

1994'te Nobel Barış Ödülü aldı. Silahını bırakmış, takım

Yaşayanlar arasında dolaşan milyarder ölü

Yaser Arafat, hayattayken bile hayalet gibiydi kimsenin tam olarak yakalayamadığı, tanımlayamadığı, köşeye sıkıştıramadığı bir gölge. Devrimci mi, terörist mi? Kahraman mı, yozlaşmış lider mi? Özgürlük savaşçısı mı, çocuk katili mi? Diplomat mı, hırsız mı?

Foto: Shutterstock.com